

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії,

ректор _____ Володимир КРОПІВНИЙ

«23» квітня 2024 р.

ПРОГРАМА

вступної співбесіди з **Української мови**
для здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»
на основі повної загальної середньої
освіти та НРК-5 за всіма спеціальностями
вступу

ЗМІСТ

1. Загальні положення.
2. Перелік питань, що виносяться на вступну співбесіду з української мови.
3. Список рекомендованої літератури.
4. Критерії оцінювання.

1. Загальні положення

Програма вступної співбесіди з української мови складена для абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» на основі повної загальної середньої освіти або НРК-5, відповідно до чинної програми ЗНО з української мови <https://testportal.gov.ua/programe/>.

Організація та проведення вступної співбесіди відбувається у порядку, визначеному у Положенні про приймальну комісію ЦНТУ.

Мета вступної співбесіди – відбір претендентів на навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти.

Форма вступного випробування – співбесіда.

Тривалість вступної співбесіди – не більше 20 хвилин на одного абітурієнта.

Результат вступної співбесіди оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів.

Під час проведення вступного випробування не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії. У разі використання вступником під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він відсторонюється від участі у випробуваннях, про що складається акт. Вступники, які не з'явилися на вступне випробування з української мови без поважних причин у зазначений за розкладом час, до участі у подальших іспитах і конкурсі не допускаються.

Інформація про результати усної співбесіди оголошується вступникові на наступний день після її проведення.

2. Перелік питань, що виносяться на вступну співбесіду з української мови

1. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв *я, ю, є, ї* та *щ*.
2. Вимова наголошених і ненаголошених голосних. Ненаголошені голосні *[e], [u], [o]* в коренях слів.
3. Вимова й правопис префіксів *з-, с-, роз-, без-*.
4. Спрощення в групах приголосних.
5. Основні випадки чергування *у – в, і – й, з – із – зі*.
6. Правила вживання знака м'якшення.
7. Правила вживання апострофа.
8. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Чергування *[o] – [a], [e] – [i], [e] – [u], [o], [e]* з *[i]*; *[u] – [i]* після *[ж], [ч], [ш], [шч]*.
9. Правопис великої літери.
10. Написання найпоширеніших складних слів разом і з дефісом.
11. Лексичне значення слова. Однозначні й багатозначні слова. Пряме й переносне значення слова.
12. Синоніми. Антоніми.
13. Омоніми. Пароніми.
14. Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.
15. Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
16. Іменники загальні й власні, конкретні та абстрактні. Велика буква та лапки у власних назвах.
17. Збірні іменники. Рід іменників. Іменники спільного роду.
18. Число іменників (повторення). Іменники, що мають форми тільки однини або тільки множини.
19. Відмінки іменників. Кличний відмінок. Особливості написання іменників у кличному відмінку.
20. Поділ іменників на відміни й групи.
21. Значення прикметника, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Групи прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні.
22. Ступені порівняння якісних прикметників, творення їх.
23. Відмінювання прикметників. Прикметники твердої й м'якої груп. Перехід прикметників в іменники.
24. Написання *не* з прикметниками.
25. Написання *-н-* і *-нн-* у прикметниках.
26. Написання складних прикметників разом і з дефісом.

27. Загальне значення числівника, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні і порядкові. Числівники прості, складні і складені.
28. Відмінювання кількісних числівників. Узгодження числівників з іменниками.
29. Правильне вживання числівників на позначення дат і часу.
30. Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
31. Вид та способи дієслова.
32. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни.
33. Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприкметниковий зворот.
34. Дієслівні форми на *-но*, *-то*.
35. Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
36. Дієприслівниковий зворот. Розділові знаки при дієприслівниковому звороті.
37. Прислівник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
38. Творення й правопис прислівників. Букви *-н-* та *-нн-* у прислівниках.
39. Службові частини мови. Прийменник як службова частина мови, засіб зв'язку слів у словосполученні та реченні.
40. Сполучник як службова частина мови. Види сполучників за будовою, походженням, способи використання в реченні.
41. Частка як службова частина мови. Правопис часток.
42. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.
43. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Тире між підметом і присудком.
44. Односкладне речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена.
45. Однорідні члени речення (зі сполучниковим, безсполучниковим, змішаним зв'язком). Кома між однорідними членами.
46. Двокрапка й тире при узагальнювальних словах у реченнях з однорідними членами.
47. Звертання непоширені й поширені. Риторичне звертання. Розділові знаки при звертанні.
48. Вставні слова (словосполучення, речення). Групи вставних слів і словосполучень за значенням. Розділові знаки при вставних словах, словосполученнях.
49. Відокремлені другорядні члени речення. Розділові знаки при них.

- 50.Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Види складнопідрядних речень. Розділові знаки у складнопідрядному реченні.
- 51.Безсполучникове складне речення. Розділові знаки у безсполучниковому складному реченні
- 52.Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку. Розділові знаки у складному реченні різними видами зв'язку.
53. Пряма й непряма мова. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою, діалогом.
- 54.Стилі мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їхні основні ознаки, функції.
- 55.Текст як одиниця мовлення й продукт мовленнєвої діяльності. Текст, його основні ознаки.

3. Список рекомендованої літератури

1. Авраменко О.М. Українська мова та література: Довідник. I ч. Київ: Грамота, 2021. 664 с.
2. Авраменко О.М. Українська мова. Підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту). Київ: Грамота, 2018. 208с.
3. Білецька О. Українська мова та література. Тренажер для підготовки до ЗНО та ДПА. Тернопіль: Підручники і посібники, 2017. 160 с.
4. Білецька О. Українська мова. Комплексна підготовка до ЗНО та ДПА. Тернопіль: Підручники і посібники, 2017. 560 с.
5. Голуб Н.Б. Підручник Українська мова 10 клас (рівень стандарту). Київ: Педагогічна думка, 2017. 308 с.
6. Голуб Н.Б., Горошкіна О.М. Українська мова. Підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту). Київ: Освіта, 2022. 308 с.
7. Заболотний В.В., Заболотний О.В. Підручник Українська мова 9 клас (рівень стандарту). Київ: Генеза, 2018. 261с.
8. Куриліна О.В. Українська мова та література. Довідник, тестові завдання. Повний повторювальний курс, підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання та державної підсумкової атестації. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2018. 624 с.
9. МОН. Всеукраїнська школа онлайн. – URL: <https://lms.e-school.net.ua/courses/course-v1:UIED+Ukrainian-language-10th-grade+2020/about>
10. Новий довідник. Українська мова / Марія Радишевська. Київ: Рідна мова, 2020. 448 с.
11. Омельчук С., Климович С. Український правопис – це доступно! : посібник для 5–9 кл. закладів заг. середн. освіти. Київ: Грамота, 2020. 192 с.
12. Програма ЗНО результатів навчання з української мови та літератури, здобутих на основі повної загальної середньої освіти (Українська мова). – URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2016/12/Programa_2020_ukr.mova.pdf
13. Українська мова (рівень стандарту): підруч. для 10 класу загальноосвіт. навч. закладів / І.П. Ющук. Тернопіль : Богдан, 2018. 208 с.
14. Українська мова (рівень стандарту): підруч. для 11 класу загальноосвіт. навч. закладів / О. Глазова. Харків: Ранок, 2019. 224 с.
15. Українська мова : посібник для підготовки до ЗНО / О. Калинич. Тернопіль: Астон, 2021. 384 с.
16. Українська мова. Правопис у таблицях, тестові завдання / О. Авраменко, О. Тищенко. Київ: Гниголав, 2020. 192 с.
17. Українська мова: підруч. для 8 класу загальноосвіт. навч. закладів / М. І. Пентилюк, С. А. Омельчук, І. В. Гайдаєнко, А. І. Ляшкевич; за заг. ред. М. І. Пентилюк. Харків: Ранок, 2016. 272 с.

18. Українська мова: підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. закладів / М. І. Пентилюк, С. А. Омельчук, І. В. Гайдаєнко, А. І. Ляшкевич; за заг. ред. М. І. Пентилюк. Харків: Ранок, 2017. 248 с.
19. Шкільний довідник з української мови. 5–11 клас. / Е. Міляновський. Тернопіль: Астон, 2015. 208 с.

4. Критерії оцінювання вступної співбесіди з української мови

Під час вступної співбесіди перевіряється: володіння мовою, знання теоретичного матеріалу, вимови, уміння застосовувати знання на практиці; наводити приклади на відповідні правила. Оцінюється точність відповідей абітурієнта/абітурієнтки на кожне запитання та вміння розкривати тему, схарактеризувати мовне явище.

Усна співбесіда передбачає дистанційне оцінювання вступника, за результатами якого виставляється підсумковий бал. Абітурієнт/абітурієнтка відповідає на запитання без попередньої підготовки. Вступник отримує **5 питань**, кожне з яких оцінюється максимум у 20 балів. До отриманої суми балів додається ще 100 балів. Таким чином, відповідь вступника оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів.

Наприклад: **17** (1 питання) + **15** (2 питання) + **18** (3 питання) + **19** (4 питання) + **16** (5 питання) + **100** = **185 балів**

16-20 балів	Абітурієнт/абітурієнтка володіє міцними й глибокими знаннями; робить аргументовані висновки; наводить доречні приклади; мова відзначається словниковим багатством та граматичною правильністю.
11-15 балів	Відповідь абітурієнта/абітурієнтки повна, логічна, послідовна, але з деякими неточностями; мова переважно відзначається багатством словника, граматичною правильністю.
6-10 балів	Абітурієнт/абітурієнтка демонструє достатньо повні відповіді, але правила не завжди підтверджуються прикладами; основна думка не аргументується або присутні відхилення від теми, порушення послідовності викладу матеріалу.
1-5 балів	Абітурієнт/абітурієнтка розуміє основний навчальний матеріал, але слабо орієнтується в поняттях; відповідь характеризується неповнотою й поверховістю, порушенням послідовності викладу; добір слів не завжди вдалий, спостерігаються граматичні аномалії.
0 балів	Відповідь на запитання відсутня.

Голова предметно-екзаменаційної комісії з української мови

Олександр БОНДАРЕНКО